Register opa Landbönderna

aff Halsiko och Pyckie Härad p Anno

sabbatis in fo[veam]

li. s. sive anagogice absolvat.

elevabit eam quanto magis

q. nulla die licet utile fa cere.

melior est ove. Itaque licet sabbatis

q. alii.

bene facere. Tunc ait homini. Exten

de manum. et extendit. et restituta

q. alia manu

est sanitati sicut altera. Exeuntes

recederet.

autem pharisei consilium faciebant

adversus ihesum quomodo eum perderent.

q. eos i[n]sidiat

Iesus autem sciens

q. ut homo fugit odientes

recessit inde. et se

et accessit ubi invenit sequentes.

cuti sunt eum mul

ti et curavit eos

omnes et precep

it eis ne manifestum eum facerent

q. i[n] p[er]sona p[at]ris de

ut adimpleretur quod dictum est per

filio

ysaiam prophetam dicentem. Ecce

in forma servi.

q. ad quod opus quod nullus alius poterat

facere.

q. quia ipse solus agnus innocens sine macula.

q. volu

puer meus electus quem elegi

mere genus humanum

dilectus meus in quo bene con

q. voluntati

ti mee.

q. p[er] animam omnium affectus dei monstrare.

placuit anime mee. Ponam

qui spiritus dei ubi s. spiritus dei

puerum.

q. futu

spiritum meum super eum et iudi

rum et modo iusta iudicia

agit.

q. p[er] predi

cium gentibus nunciabit. Non

contendens. u. t.

q. multos qui lata

contendet neque clamabit neque ali

viam in silentio sequuntur audiunt vocem xpi.

quis in plateis audiet vocem eius. Ha

u

rundinem

Vera iustis invitantibus persequuntur. in docti opinio

nis eludit amando sequuntur. unde et curant mente

cur.

hic mistice nos instruit ne cum aliquid magni fecerimus laudem foris quaeramus.

Quod alibi requiescat

sed eum spiritus domini. qui cum maledicerentur non maledi

cebat

...mitatis qui cum

...iunt i[n] ope caritatis.

b

Sabbatis precipue docet et operatur

ihesus non solum propter sabbatum s. et propter ce

lebriorem populi conventum querens

salutem omnium.

b

Arguuntur eos qui legem male inter

pretantur qui dicunt in sabbatis ab o

nis feriandum s. a malis tamen feriandum

est. unde dicitur omne opus servile non

faciatis in eo. i. peccatum. sic in eterna

requie a malis tamen feriabuntur non

a bonis

Extende qui nil plus vellet quam boni

et elemosinas largiatur unde dicitur non sit

manus tua ad accipiendum porrec

ta et ad dandum collecta quod fructum pro

pheticum rogatur manus ad dandum et

pandum qui dat ad pauperes proposse extendo. n

b

Livore promo

tus non in culpa

futuri hominem

manum extendere

ut xpistum sanare.

b

Nota exemplum

si nos persecuti

fuerint. i. u. c. s. i. a.

b

Non timore ne

procedat occidere

s. parcendo videns ne invidia cru

ciarentur eius in noctem a iman

sueta sit.

vero

Harundinem et cetera. Qui peccanti non por

rigit manum nec portat bonus sit

quassatum calamum confringit et qui

modicam fidei scintillam contemp

nit in parvulis linum fumigans exti

guit quod ipse non fecit periret venit quae

re quod perierat. pacientiam namque serva

vit donec iudicium quod in eo agebat

ad victoriam perveniret et ex

pulso mundi principe ad regnum

rediret in dexteram dei patris sedens

donec ponat inimicos sub pedibus.

Iudeos omnium ven

to credentes quod ab

invicem discere

pando dissipa

ti sunt

ang

Gentes ipse na

legis fere calore

extincto fumus

erroris amaris

simul et oculis

c

ssatam non confringet et linum
fumigans non extinguet donec eici
at ad victoriam iudicium et in no
mine eius gentes sperabunt. Tunc
oblatus est ei unus demonium habens
cecus et mutus et curavit eum ita
ut loqueretur et videret et stupebant
omnes turbe et dicebant. numquid
hic est filius david. pharisei autem audientes
dixerunt hic non eicit demonia ni
si in belzebub principe demoniorum
Ihesus autem sciens cogitationes
eorum dixit eis. Omne regnum in
se ipsum divisum desolabitur et
omnis civitas vel domus divisa
contra se non stabit et si sathanas
sathanam eicit adversus se divi
sus est. quomodo ergo stabit reg
num eius et si ego in belzebub eicio
demones filii
vestri in quo
eiciunt. ideo ipsi
iudices vestri e
runt. Si autem

Exorciste iudeorum qui ad dei nomen invocationem eiciebant demones.

Illa pars. si ego in belzebub eicio demonia ad plenam inventa [illegible] est modo agitur de alia parte complexionis.

celat s. sic oves ad occisionem duc. et non os c. [illegible] voluit esse non extinxit s. de parva scintilla et magnum incendium ignem dei suscitavit

Tam diu predicando eius nullus insidijs superata mundo luceat donec in terra iudicium ponat et impleatur. fiat vo. tu. s. in ce. et in terra.

Tria signa simul [illegible] conversione [illegible] expulsio demone lumen fidei videant et dm laudent.

Qui quo nescientes confitentur [illegible] visione demonum.

Qui sapientes videntur vel negant vel detractant que non sunt opera dei s. immundi spiritus.

Baal musca ob sordes immolati sanguinis dicitur est acharon quo nomine vocant principem demoniorum.

Omne regnum [illegible] complecte eos arguit. vel in virtute dei demones eicit vel in principe demoniorum eicit. si in virtute dei frustra calumpniantur. si in principe demoniorum regnum eius divisum est nec stabit et ideo a regno eius recedant qui [illegible] sibi elegisse divisionem [illegible].

Eadem [illegible] est civitas et domus [illegible] est regnum civitas vel in semper [illegible] que potest in christo et in apostolos [illegible] sua divisione ecclesie [illegible].

Et si ego in beel. si expulsio demonum [illegible] filiis vestris non demonibus deputatur quare in me [illegible] opus non habet causam eandem.

Vel ita potius filii i. apostoli qui bene [illegible]

Ipsi exempti [illegible] in mundi [illegible]

Ego in spiritu dei eicio demones igi
potestas diaboli ut destruat ut regnet deus in uobis. Br.
tur peruenit in uos regnum. Aut
quasi nisi preualeret diuina potestas. — qui mundum qui
quomodo potest quisque intrare
in maligno positus est. quasi fortis diabolus a quo nemo potuit se
in domum fortis et uasa eius di
eruere. quasi homines decepti — quasi a seductione electorum preuenit
ripere nisi prius alligauerit for
et potestatem ad eum. quasi deceptor diabolus lo pusillos gradus fe
tem et tunc domum illius diripi
et.

Aug.
Vel domum. id est omnes mun
di preter apostolos et eorum successores
ad utriusque distribuit.

Hermannus uero
Qui non est mecum. id est qui dis
similia mea opera facit michi
contrarius est.

Quia mea non possunt operibus
beelzebub ipsum quem ego igre
go ille dispergit.

Quod humana fragilitate
contrahit remissibile est si
congregatio non deserat cum
uero diabolica obstinatione
de dispersione ad congregatio
nem numquam redditur peccatum in
solubile iudicatur.

Ambr. Et quis scandali
zatus in firmitate carnis
mee putans hominem et
uoratorem suspicatus fu
erit remissibile erit.

Qui gratiam spiritus sancti sine
penitentia impugnatur et ad con
gregationem uenitur non
agnoscit penitentia
corde permanserit cum iam
si non sit humanum sed diabo
licum irremissibile erit.

et diabolicum quasi quod diabolicum est
Et qui non est me
congregata dispergere
cum contra me est. et
qui non congregat
mecum dispergit.
Ideo dico uobis
quasi fit
omne peccatum et
quasi nobis.
blasphemia remi
ttetur hominibus. Spiritus
autem blasphemie non
remittetur. Et quicumque
uerbum dixerit contra filium
hominis remittetur
ei. Qui autem dixerit

Jer. Omne peccatum non omnia peccata omnibus remittuntur sed his qui
in uita penitent refutatur hic nouacianus penitentibus
eis qui in martirio lapsi sunt ueniam negans dominus que omnes ueniam
consecuturos post uniuersale iudicium tractantes licet uiris felis
assensus.

simplicitas mee — consequenter sibi erant
uirtuti et appa — uiti uelle ar
ret. — tus ab eo defluens
scio ipsi testes mei iudices iudica
bunt. xij. tribus israel.

Br.
Si in spiritu dei. hic lucas ait in digi
to dei. Digitus dei spiritus sanctus pro par
ticipatione donorum regnum dei uel
se ipsum dicit. unde alibi medius
uestrum stat quem uos nescitis
uel regnum quod uolo uel ipse Christus predi
cauit penitentiam agite. appropinquabit
enim regnum. Scriptura sancta
que auferetur a uobis et datur gen
ti facienti fructum eius.

Ambr.
Aut quomodo potest quis. Ostendit
ergo dominus peruersum manifeste per pabu
lum quod non concordat in fallaci operatione
cum demonibus sic calumpniabantur
sed uirtute diuinitatis homines
a demonibus liberet. Idcirco gratia de
scelus committebant qui quod dei est
cognouerant diaboli esse clamabant
non possunt esse concordes quorum opera
diuersa sunt unde ait dominus qui non est mecum etc.

Aug.
Spiritus autem blasphemia non remittetur. Qui manifeste
opera dei intelligit ut et de uirtute
negare non possit sed stimulatus in
uidia calumpniatur et dicit esse in beel
zebub ulli non dimittetur non quod ei ne
gretur remissio si peniteat sed quia
blasphemus exigentibus meritis
suis malis sic numquam ad remissio
nem ita nec ad penitentiam perueniu
rus sit sicut iohannes euangelista de qui
busdam blasphemie sue merito
excecatis ait propterea non poterant credere
quia iterum dicit ysaias excecauit oculos
eorum et indurauit cor eorum ut non uide
ant oculis nec intelligant corde
et conuertantur et sanem eos. qui spiritum
sanctum non esse uel minorem patrem esse
crediderunt dicunt. Qui autem non B

peccatum in spiritum sanctum dicitur irremissibile quia
ad usus parum uel raro non legitur usquam
plene punitur non prius diuisse meret

adiuuatur fonti remissionis
quod hec colore excusationis
faciens tale peccatum uix potest supponere se ad confessionem
Raro remittitur
Numquam legitur remissum
Nil uel parum de penitentia debita hinc remittitur
excerta peccati sui non mereatur penitere

et in uidia diabolica s. ex humana ignorantia hec faciunt inremis sibili crimine non tenentur s. qui in similitudine diaboli est. uidiam sua maiestatem dei oppugnat non est remissionem sic marcus apte declarat qui posito hec testimonio deinde sub iecit dicens quia spiritum inmundum est.

Aut facite ar. bo. Misticus arbor bona xpistus fructus predicator eius et glorie cum rones redemptio. arbor mala diabolus et sui .i. scribe et pharisei et rapina mali fructus in uidia detractio blasphemia heresis et huiusmodi unde sequitur progenies uiperarum et c.

Mediu. medium quibus boni auctoris bona est opera et mali mala comparantur hinc inde repletione et utramque comprimit si malus est diabolus non facit bona si bona est non est diaboli.

Ad hoc probat suum opus non esse diaboli quod bonum. diabolus uero malus qui neque bona facere quia si diabolus malus est bona facere non potest. si bona est quod uideretis non est diabolus qui ea facit non potest ex malo bonum uel ex bono malum nasci.

Bonus. ho. Thesaurus cordis intentio est ex qua deus iudicat opera ut aliquando maiora minorem minora maiorem habent mercedem in hoc loco uel uideor ostendit de quo thesauro proferant blasphemiam uel cum superioribus heret quod sic bonus homo non potest proferre mala. nec malus bona sic nec xpistus mala nec diabolus bona opera potest facere.

Si de uerbo ocioso reddet homo rationem in die iudicii quanto magis uos qui opera spiritus sancti dicitis esse beelzebub.

Quod sine utilitate loquitur dicentis aut audientis ut de friuolis et de fabulis secularibus non est ociosa sed criminosa.

contra spiritum sanctum

uerbum non remittetur ei neque in hoc seculo neque in futuro. aut facite arborem bonam et fructum eius bonum aut facite arborem malam et fructum eius malum. Siquidem ex fructu arbor agnoscitur.

quia filii diaboli estis

progenies uiperarum quomodo potestis bona loqui cum sitis mali.

quia non potest de ore uestro procedere nisi malignum quod hominem

ex habundantia enim cordis os loquitur. Bonus homo de thesauro bono profert bona et malus de thesauro malo profert mala. dico autem uobis quoniam de omni uerbo ocioso quod locuti fuerint homines reddent rationem

Neque in hoc seculo. Quedam uel culpe in hoc seculo laxantur. quedam in pene in futuro non quidem post mortem grauant si dimittuntur si homo bonis actibus in uita ut ibi dimittantur promeruit.

Neque in futuro. Quia est quedam leuia que in hac uita non dimissa post mortem grauant si remittuntur si digni est.

Utrum autem bonus sit auctor an malus ex fructu agnoscitur.

Progenies. uel ostendo eos malam arborem et fructus afferre blasphemie

Hoc sepe fallitur quod pensat ex ore et opere s. deus opus et uba ex corde quod nouit iudicat illi qui ex habundancia cordis os loquitur qui scit ex qua intentione erit.

signū ione. Sicut ĩmmuen a...
fuit in uentre c...
bꝫ ⁊ trib; noctib; ...
deuoratur. ꝗ in sepulcro
hominis in corde ...
erit ⁊ trib; noctib; ...

Homine spera ꝺa sigerat gentilitatē quam xp̄c amauit se dam ut pul cram faceꝛ.

rero

In ninuitis ⁊ regina aus tri fidei eam signatur q̃ ninuitus p̄ pniam p̄ aude in sapie ᵱ p in aus

triam discende sapīe deo conciliatur. dnē .ii. p̄tei sꝫ eam q̃ peccare nescit ⁊ q̃ peccare desistit pn̄ia eni p̄em abolet sapīa cauet.

Qui uos n̄ estis similes ninuitis uł regine aus

v̄i. quī in... nniuit... resurrectione in iudicio cū ... ꝗ que est populus dei. generatio̅ ista ꝗ n̄ poᵱtentiæ s̄ꝫ ꝑgatione ⁊ condempna bunt eam. q̃ n̄ inden pniam non ... ꝗ sigua. ꝗ paucis dieb; fui

... in glā trib; dieb; antiqui diem cum nocte precedenti ... p̄rem diei qua sepult... cum precita nocte pro nocte ... accipe li est pro toto die p̄sim... sab̄bi noctem ⁊ diem in tegre a... cip̄e noctem dominicam cū eade die illucescente p̄tem pro toto ⁊ ita h̄r tres dies ⁊ tres noctes primi dies p̄p̄ futurum hominis lapsum a luce in noctem isti p̄p̄ hominis re paratione a tenebris ad lucem ꝯputan tur.

egerunt in predicatione ione. et ecce ... ꝯuersione me. ꝗ q; xp̄c

plus q̃ iona hic. regine austri surget. ... signa ꝯ sancto in meglio unn. ꝗ ep̄ dei sapīa sibi loquente n̄ modo au

...uiua ... ut ...

...unt
...ad gratias
...no non in...
...dominum. in. ii.
...ntes presidio dei et angelorum orna...
...tunt observationibus adducunt vii.
...maiore numero demonum possiden...
...plementantes [illegible] et in egipto pos...
...caverunt. Et vii. spiritus nequam est in...
...iunis nequiores.
...te. mat. c. et f. c. Mater ihesu et fratres
plebs iudeorum est cui ihesus intus docente
non possunt, quia spiritualiter eius verba intelli-
gere negligunt, sed turba gentium influ-
ens intima nuntia capit, nec ipsi foris ag-
noscunt parentes. Unde non grecus agnoscerent
stantes
si foris hic stamus foris stant agnosci enim volunt spiritualem in intel-
lectum non quaerentes in littera se fixerunt et christum potius ad
docenda carnalia cogunt exire quoniam ipsi ad discenda spiritu-
alia consentiant intrare. Sed nec eos non agnoscit qui in carnali-
bus eius non consentit.

...unum in [illegible]
spiritibus; [illegible]
spiritu sapientie et intellectus et c.
...orum proferunt. ... convincunt
...intrantes habitant
...omnisse qui post agnitam veritatem ... re.
...novissima hominis il-
...ut eos ad quos veniunt deteriores quam prius
...quia [illegible] parvula exponit.
...a prioribus. Sic erit et ge-
quando ad — huc
nerationi huic pessime. Adhuc
dum arripitur est officio predicandi.
eo loquente ad turbas ecce mater eius
quia sollicitum incederunt scripture.
et fratres foris stabant quaerentes loqui
ei. Dixit autem ei quidam ecce mater
tua et fratres tui foris stant quaerentes te.
vero
In studiose intrinsecus spiritu-
alis ... carnem ... et
... se nosse dissimulat ma-
trem et proximos per cogni-
tionem, sed per unitatem ...
et ... primos dicit

Hendrick Philipsons Rekenskap

at ipse respondens dicenti sibi ait quae
q[uo]d fieret dominus est
est mater mea et qui sunt fratres mei. Et
consobrini eius filii marie materere eius que dicitur mater iacobi
extendens manum in discipulos
minoris et ioseph iude et symonis.
suos dixit ecce
mater mea et fratres
mei
mei. quicumque enim fecerit volun
q[uia] frater et soror credendo mater predicando.
tatem patris mei qui in celis est ipse
q[uia] prior regni ... secundum
meus frater et soror et mater est. In il
q[ui] iudeorum
lo die exiens ihesus de domo sedebat se
q[ui] gentium. q[uia] ad predicationem eius per apostolos suam
cus mare et congregate sunt ad eum
turbe multe ita ut in naviculam as
cendens sederet et omnis turba sta
et non
bat in litore et locutus est eis mul
omnia quedam enim aperte ut per
ad obscurum provocent
q[uia] similitudinibus
ta in parabolis dicens
q[ui] de sinu patris in mundo
ecce exiit qui semi
vel domus iudeorum per te assumpta
nat seminare se
ad gentes. per se vel per suos se
men suum et
minat
dum seminat
q[uia] semina
quedam ceciderunt secus viam et vene
q[ui] rapuerunt.
runt volucres celi et comederunt
q[uia] in duricia protinus interit.
ea. alia autem ceciderunt in petrosa ubi

ieronimus
Hylarius. Sunt mater mea qui me in credentium cordibus generant
Hylarius. Sunt fratres qui faciunt opera patris

Locutus est eis multa. Quia turba non est unius sententie sed diversarum voluntatum loquitur eis multis parabolis ut iuxta varias voluntates varias disciplinas recipiant.

Hylarius. Sunt qui nec predicatione compunguntur nec bene agere incipiunt.

Quia dulcedine tantum audiunt verbi et promissionis ad horam delectantur set radicem non figunt.

ambrosius
Non renuit obsequia maternitatis sed prefert mistica paternitatis, fratres non contempsit sed opus spirituale prefert cognationi ut nos terrenis in spiritu preferamus. Unde qui amat patrem aut matrem plus quam me non est me dignus.

carni (margin)

augustinus
In illo die per hoc indicat hoc gestum esse quando dixit nisi forte dies ponatur pro tempore more scripture. Matheus eumdem tenet ordinem, transit sed nec repugnat hunc non solum factorum et dictorum dominum sed itinera et loca plena sunt sacramentis post sermonem domini in domo ubi demonium ferre dictus est exiit, in mare et docet quia relicta per fidem iudea quae domus domini fuit ad gentes tumultuosis amaris quasi fluctibus similes colligendos per apostolos transit et eciam nunc in terra convertit ad quem iudei non invenerunt foris in littora stant.

lucas et alii (margin)

Beda
Sedens in medio credentium ecclesiam quam gratia sua illustrat et in qua mansionem sibi consecrat.

Remigius
Turba est in littore. Hylarius. Sunt qui in superiore audire venerunt qui et a fluctibus maris seiuncti sunt nec dum celestibus insistere quod desiderant in ipsum non cum christo ascendunt in navim.

ieronimus. parabola est verum et narratio discordans cum verbo aliquid simile tenens fecit comparationem (margin)

ieronimus
Qui seminat ipse est christus qui verbum veritatis quasi a patre venit hominibus per se vel per suos seminat.

Beda
Secus viam. Via est mens malorum cogitationum sedulo meatu trita et arefacta ubi duplici parte semen quasi transitu cogitationum conculcatur ut lucas ait et a volucribus rapitur demones volucres dicuntur seu quia celestis spiritualis quia nature seu quia per aera volitant.

Remigius
Petrosa eorum quorum germinatur sed non figitur radix quia non est alta terra id est quia pro insitis desideriis salutaris instituti durities inest. Hec expositione dominus discutimus quaeret non semper in eadem significatione ponuntur nam petra hic pro duricia terra pro levitate ... sol pro fervore persecutionis cum sol

2

ubi in bono accipitur sicut fulgebunt iusti sicut sol. in petra [illegible] fundamento profunditudine fidei [illegible] profectus cogitationibus.

Inferiores sensus audiendi obediendi faciendi que.

Cum per petronam bone operationis [illegible].

Quia in scena numero numero [illegible] ornatus expletur est per hunc bona operatio designatur.

Quod accessit cum illis in navi sederet scilicet forte intelligendum est quod circulum cum ipso navem descenderunt et ibi stantes quesierunt.

Quia non datum est. Nota non solum filii domini sed et sub parabolis esse id est signa misteriorum que non intelligebant multi qui foris erant ut sunt.

In parabolis dicit ideo excecati sunt et sine domini parabolas eis occultare scilicet ut post salvationis [illegible] non quia ob sententiam non intellexerunt ideo non crediderunt in eum et sic crucifixerunt et sic post resurrectionem miraculis eorum [illegible] crimine [illegible] unde accepta in diligentia [illegible] conversione scilicet [illegible] hunc [illegible] quia [illegible] celos eorum ut non in [illegible] ubi aperte dicit non ideo [illegible] ut ei [illegible] et dolere [illegible] non intelligere [illegible] possent nisi hi crederent [illegible] ideo excecati ut non crederent [illegible] meruerunt.

[illegible] habet dabitur ei hoc est [illegible] [illegible] supplebitur [illegible] qui non credit in filium [illegible] naturam habet tollitur [illegible] sapientia posset intelligere qui caput non habet scientie.

[ceci]derunt super petrosa ubi non habebant terram multam. et continuo exorta sunt quia non habebant altitudinem terre. sole autem orto estuaverunt et quia non habebant radicem aruerunt. alia autem ceciderunt in spinas et creverunt spine et suffocaverunt ea. alia vero ceciderunt in terram bonam et dabant fructum aliud centesimum aliud sexagesimum aliud tricesimum. Qui habet aures audiendi audiat. Et accedentes discipuli dixerunt ei. quare in parabolis loqueris eis. Qui respondens ait illis. quia vobis datum est nosse misterium regni celorum. illis autem non est datum. Qui enim habet dabitur ei et habundabit. qui autem non habet et quod habet auferetur ab eo. Ideo in

Altitudo terre est probitas cum disciplinis celestibus eruditi et temptationibus probati.

Auferetur nulla iure sapientie dulcedine gaudebit.

Sicut avarus inhians habet operatur et militat que intellexit [illegible] ei.

habet